

A kenyérmezei ütközet

Mátyás király uralkodása (7.)

● 1479 őszén megindultak a török hadak Erdély felé. A források szerint az oszmán sereg Havasalföldön át tört be Erdélybe, valószínűleg a Vöröstoronyi szoroson át Szeben felé. A törökök három napon át raboltak, pusztítottak az országban. 1479. október 13-án rabokkal és zsákmánnyal megrakottan kezdtek visszafelé szállingózni, és Gyulafehérvártól délkeletre Alkenyér falu mezején gyülekeztek. Báthory István – noha serege jóval kisebb volt a törökökénel – elszánta magát az összecsapásra.

DR. GARDA DEZSŐ

Hírnökeik révén Kinizsi Pállal abban egyeztek meg, hogy Báthory István vállalja az ütközetet, majd Kinizsi váratlanul fogja megtámadni a törököket, akiket így két tűz közé fognak majd. Az erdélyi vajda Szászvárosról Kenyér-faluhoz közeledett, majd seregét a Maros és a romoszi „hegyek” között állította fel. Balszálon a Maros mellett állottak fel a szászok, mögöttük pedig az erdélyi románok. Jobbszálon a székely hadak foglalták el állásaikat, s ezek mögött a vármegyék dandárai. Középen helyezkedtek el a bandériumok és Báthory István vértesei. Ugyanakkor a vajda két csapat lovast tartalékként hátrébb, a derékhad mögött állított fel, mely az összeköttetést kellett hogy biztosítsa Gyulafehérvárral. A törökök az erdélyi sereggel szemben állították fel hadaikat.

A csata krónikája

A harcot a szászok kezdték meg a balszáron. Itt a folyóparton oly erővel ütköztek meg, hogy hamarosan mindkét részről sokan elesetek. Az összecsapás kiegyenlítődve zajlott, midőn hirtelen egy másik török csapat bocsátkozott az ütközetbe. Támadását a jóval kisebb számú szászok nem tudták feltartóztatni, sokan elhulltak közülük, a többiek meghátrálnak és a román segédcsapatok közé vonultak vissza. Ezek felkerekedtek, szembefordultak a törökökkel megújították a csatát. Közben az ellenség közül sokan elesetek, néhányat a folyóba szorítottak. A balszáron lévő székelyek is nagy veszedelemben kerülve küzdöttek, majd a vértis lovasság hadsoraik közé húzódtak.

Ezután a vajda támadásra indította csapatait, akik nagy erővel rontottak a törökökre, s annak első sorait szétzilálva meghátrálásra kényszerítették őket.

„Mikoron ezt meglátta volna, az Ali bég minjárest egybeadá mind a négy sereget, hogy az törökeknek sokaságával ugyan környül fogná elől a Vajda seregét (...) És az Báthory István vajdán hat sebek esének, lova is megsebesüle. És az viadalom az utolsó szükségre jutott vala, noha a nagy viadalom miatt nagyrakással

valának környüle a sok holttestek és sokkal több törökek elhullottanak volna, hogy nem ment keresztények és mind az egész viadalnak a dereka oda ő reá nyomul vala.”

Az ütközetnek ebben a szakaszában Báthory István végveszélybe került, s a tartalék sereget sem indíthatta már támadásra. Ekkor érkezett meg Kinizsi Pál a felmentő királyi sereggel. A temesi ispán seregének támadásával megfordult a hadi helyzet. A temesi ispán vértesei hamarosan meghátrálásra kényszerítették a törököket, akik képtelenek voltak a két irányból rá-

”

Kinizsi Pál csapatai meghátrálásra kényszerítették a törököket, akik képtelenek voltak a két irányból rájuk zúduló támadásnak ellenállni, és menekülésre kényszerültek.

Ion Osolsobie festménye a kenyérmezei csatáról

juk zúduló támadásnak ellenállni, és menekülésre kényszerültek. Szead-Eddin török krónikás így mutatja be az oszmánok védekezését:

„Isza bég a harcmezőn kifejtve minden hősiességét pajzsaként tartotta mellét az ellenség elébe (...) És Isza bég is elvesztette életét, s a föld lett nyugvó ágya.”

A győzelem ára

Az üldözőbe vett törökök közül senki sem menekült meg, mert a keresztény hadak a menekülőket lekaszábolták. Eközben a vajda és Kinizsi hadai elfoglalták a török tábornok, s az ott felhalmozott török zsákmánnyal együtt kiszabadították mindazokat

a rabokat, akiket Erdélyben szedtek össze a törökök.

Báthory István és Kinizsi Pál hadának sikerült megsemmisítenie a török sereg legnagyobb részét. Bonfini szerint harmincezer török esett el, míg a brassói Fekete Templom krónikája szerint ötvenötezer. Szintén Szead-Eddin jegyezte fel: „De vágyaik fonala elvágatván és menekülők útja elzáratván, az álnok király miatt a hit harcsoinak legnagyobb része megitta a halál serbetjét és elfelejtette a világ gyönyöreit.” Elesett a csatában Isza bég. Szekender bég mellett fogságba esett ötven magas rangú török, köztük Isza bég fia és Ali bég fia. Nagy volt a magyarok vesztesége is. Oláh

Miklós szerint odaveszett az erdélyi sereg nagyobbik része. A balszáron harcoló szászok és románok közül kétezren fulladtak bele a Marosba. Másnap, miután különválasztották az elesett keresztényeket a törököktől, eltemették őket. A püspök kétszáz lovasát Fehérváron, míg a többi magyart Bencen temették el, a törököket pedig a csata színhelyén, Kenyérmezőn. A lábán megsebesült Báthory István a győzelem és a megmenekülés emlékére később kápolnát emeltetett a csata színhelyén.

ABA-NOVÁK
Vilmos,
NAGY
Imre
és művészbarátaik

CSÍKI SZÉKELY MÚZEUM
2018. 05. 17. – 08. 31.

FŐTÁMOGATÓK

otpbank

Perla Harghitei
Indulást a természetbe

MÉDIAPARTNER

Székelyh

Pizza Joe pizzajoe.ro @pizzajoe.frigomix

Csapolt szűretlen Ciuc búzasör

Ahol jó lenni, ahol jó enni!

7 egészséges smoothie-recept az itallapunkon! Gyere izleld meg!

Ciuc PREMIUM BEER WEIZEN The Original

Hétfő-Szombat: 9.00-23.00, Vasárnap: 17.00-23.00

Gyergyószentmiklós, Kossuth Lajos utca 7. szám
0266 364 301, 0744 364 301, 0729 364 301

INGYENES HÁZHÓZ SZÁLLÍTÁS EGÉSZ NAP!